

špediter uvijek moći izabrati samo onoga vozara koji je ovlašten na odnosni prijevoz. Kod izbora takvog vozara teško da će mu se moći pripisati krivnja u izboru.

U gornjoj presudi radi se u stvari o vozarovoj krivnji, ali unatoč tome nije mogao biti primijenjen princip o neodgovornosti špediterovoj za vozarov rad. Pravni razlog špediterove neodgovornosti nalazi se u činjenici što on ugovorom sa svojim komitentom preuzima obvezu da će osobno izvršiti sve poslove, koji su potrebni da roba stigne na odredište, osim samoga prijevoza. U pogledu prijevoza on se obvezuje da će samo izabrati urednog vozara. Iz ovoga logično proizlazi da za vozarov rad neće odgovarati ako se ne radi o njegovoj osobnoj krivnji. Isto tako slijedi da se njegova neodgovornost odnosi samo na one vozarove poslove koji su imanentni vozaškom poslu, jer su samo ti poslovi isključeni iz špediterove obveze, pa ih sam ne izvršuje. Ako, dakle, špediter povjeri nekom drugom obavljanje onih poslova koje je morao sam osobno obaviti, on će, po načelima građanskog prava, odgovarati svome komitentu za rad izabranih osoba. Kod ovoga treba istaći da je potpuno irelevantno svojstvo izabrane osobe. Špediter može, kao što je to bio slučaj upravo u gornjem sporu, neke od tih poslova povjeriti vozaru. Vozar, pod ovom pretpostavkom, a sa stajališta odnosa između špeditera i njegovog komitenta, ne nastupa kao vozar, već kao svaka druga osoba kojoj špediter povjeri obavljanje svojih poslova. Jedna od osnovnih dužnosti špediterovih iz otpremnog posla upravo je obveza da tačno ispunji transportne isprave. Ako je on taj posao povjerio vozaru, mora odgovarati za eventualne greške koje vozar učini u ispunjavanju te isprave.

B.J.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 6.V 1964.

Vijeće: Gabro Bađovinac, Ivo Bešker, dr Branko Jakaša

Prijevoz željeznicom - Ležarina - Tumačenje posebnog ugovora između željeznice i imalca prava - Ne može se pretpostaviti da je imalac prava ugovorom pristao na plaćanje ležarine ako njegova kola na vrijeme nisu mogla biti istovarena radi zakrčenosti luke kolima trećih osoba

Tužitelj je željeznica, a tuženik špediter. Stranke su međusobno sklopile ugovor o manipulaciji kolima u luci. Na temelju toga ugovora željeznica tuži špeditera za kolsku ležarinu. Tuženik se brani navodno da njegova kola doduše nisu bila na vrijeme postavljena za istovar, ali da je tome uzrok zakrčenost luke tuđim kolima, pa da on ne može biti odgovoran za nastalu ležarinu. Željeznica navodi da su stranke međusobno sklopile ugovor na

temelju kojega je tuženik preuzeo na sebe i rizik ležarine za tuđa kola. Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu, a drugostepeni sud je preinačio prvostepenu presudu i tužbu odbio. Razlozi drugostepene presude jesu slijedeći:

Tužitelj zasniva svoj tužbeni zahtjev na tvrdnji da je do predmetne dangube došlo iz razloga što istovarni kolosijek nije bio slobodan, i stoga da tužitelj nije mogao postaviti za tuženikove potrebe ugovorene wagone, i zbog toga roba nije bila istovarena u ugovornom roku.

Prvostepeni sud je usvojio tužbeni zahtjev na osnovi interpretacije čl.5. st.3. "Ugovora o olakšicama" koji su stranke sklopile lo.IX 1963. i koji glasi:

" - U rok za utovar i odnošenje robe računa se i vrijeme zadržavanja kola izvan radnih mjesta u stanici, ako se nisu mogla postaviti na radno odnosno primopredajno mjesto zbog toga što prije postavljena kola nisu utovarena, odnosno istovarena u predviđenom roku od 8 sati".

U smislu tužbenog zahtjeva i stajališta prvostepenog suda za osnovanost tužbenog zahtjeva, i temeljem gore navedenog ugovora, dovoljna je činjenica što je radno mjesto bilo zauzeto, bez obzira na pitanje da li je ono bilo zauzeto vagonima tuženikovima, ili bilo koga drugog špeditera.

Tuženik, naprotiv, smatra da je odgovoran prema tome ugovoru za kolsku dangubu samo u slučaju ako je došlo do dangube zbog toga što njegova kola, koja su bila prije postavljena na to radno mjesto, nisu bila pravodobno ukrcana ili istovarena.

"Ugovor o transportno-tarifskim olakšicama i o radu u lučkim stanicama Rijeka i Bakar", na temelju kojega tužitelj na tim željezničkim stanicama posluje, a koji ugovor su stranke zaključile u vezi s međusobnim poslovanjem 5.IX 1963, zasnovan je na odredbama Zakona o prijevozu željeznicama /Sl.l. br.46/57/ i "Tarife za prijevoz robe /R.T.1 čl.22/".

Odredba navedene Tarife glasi: "Primalac je dužan da plati kolsku dangubu i za ona kola koja se nisu mogla postaviti na mjesto istovara zbog toga što nije utovarao - istovarao u određenim rokovima ranije postavljena kola".

Iz ovih propisa nedvojbeno proizlazi da je primalac dužan platiti dangubu samo onda ako je on sam spriječio postavljenje kola na određeno mjesto time što su tamo stajala kola koja taj isti primalac nije na vrijeme utovarao ili istovarao. Usporedbom ove odredbe sa čl.5. st.3. spornog ugovora dolazi

se do zaključka da se i u konkretnom slučaju ugovorno utanače-
nje o plaćanju dangube nastale na navedeni način odnosi samo
na vagone ugovornih stranaka, a ne i trećih lica. Ne može se
uzeti - kako to hoće tužitelj - da je tuženik potpisom toga u-
govora pristao i na to da će snositi sve štetne posljedice
prouzročene zadržavanjem kola na odnosnom radnome mjestu od
strane drugih korisnika, čiji se odnosi s tužiteljem tuženika
ne tiču.

Tužiteljevo stajalište da njegovo pravo na naplatu
dangubnine nije ovisno o pitanju čija su kola zakrčila radni
kolosijek, ne proizlazi niti iz odredaba čl.75. Zakona o pri-
jevozu na željeznicama, u kojem je tačno navedeno pod kojim
okolnostima željeznica ima pravo naplatiti kolsku dangubu.

Razlozi kojima tužitelj u odgovoru na žalbu dokazuje
osnovanost svoga tužbenog zahtjeva ne mogu se usvojiti. Okol-
nost da se takvim tumačenjem ugovora olakšava tužiteljev rad
na željezničkim stanicama u Rijeci i u Bakru i činjenica zakr-
čenosti kolosiječnog prostora na tim stanicama, ne mogu ići na
teret korisnika tužiteljevih usluga, već je to stvar tužite-
ljeve organizacije, odnosno njegovog sporazuma s nadležnim or-
ganima upravljanja lučkog kolosiječnog prostora,

Prema tome valja uzeti da je predmetnim ugovorom
utanačena tuženikova obveza na plaćanje dangube samo u slučaju
ako je do prekoračenja ugovornog roka za utovar ili istovar
došlo zbog toga što je radni kolosijek bio zauzet od prijašnjih
tuženikovih vagona.

Budući da tužitelj, pozivajući se na odnosno ugovor-
no utanačenje, ovu relevantnu činjenicu nije dokazao, već je
naprotiv smatrao da je njegov tužbeni zahtjev od toga pitanja
neovisan, a tuženik je u toku postupka porekao da su njegova
kola prouzročila navedenu dangubu, to valja uzeti da je tužbeni
zahtjev, kako ga je tužitelj postavio, u cijelosti neosnovan.

L.H.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepeno rješenje od 8.V 1964.

Vijeće: Gabro Badovinac, Ivo Bešker, dr Branko Jakaša

Prijevoz željeznicom - Ležarina - Odnos stranaka - Kad je pri-
malac iskupio tovarni list, pošiljalac nije u nikakvom odnosu
sa željeznicom - Pod ovom pretpostavkom ležarinu je dužan pla-
titi primalac - Primalac nije dužan primiti robu ni nakon is-
kupljenja tovarnog lista ako je teret oštećen, a željeznica ne